

Sygn. akt: III U 32/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 maja 2014r. w O.

sprawy z odwołania E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 12.12.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. P. prawo do emerytury począwszy od dnia 10.11.2013r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 13.11.2013r. E. P. złożył w Oddziale ZUS w P. wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 12.12.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił E. P. prawa do tego świadczenia uznając, iż nie udowodnił on wymaganego na dzień 01.01.1999r. 25-letniego stażu pracy, w tym 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

E. P. decyzję powyższą zaskarżył wnosząc od niej odwołanie, w którym wywodził, że legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy i ponad 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji z 12.12.2013r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że E. P. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku

emerytalnego, nie przystąpienia do OFE, nie legitymuje się 25-letnim stażem pracy i nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie zaliczył bowiem ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, ponieważ w zaświadczeniu z Urzędu Gminy brak było informacji o powierzchni gospodarstwa. ZUS nie uznał też jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 17.03.1973r. do 30.06.1983r. w (...) O. wskazując, że w świadectwie pracy brak odesłania do Rozporządzenia z 07.02.1983r., a ponadto wskazane stanowisko pracy nie odpowiada stanowisku wskazanemu w zarządzeniu resortowym. Do szczególnych warunków ZUS nie zaliczył też okresu zatrudnienia od 16.12.1985r. do 02.06.1992r. w (...) w O., ponieważ w przedłożonym świadectwie pracy brak odesłania do zarządzenia resortowego. ZUS nie uznał też jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 22.08.1994r. do 30.06.1996r. w Jednostce Wojskowej w O. wskazując, że wskazane w świadectwie pracy stanowisko pracy nie odpowiada stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym.

ZUS wskazał, że w związku z załączeniem do odwołania nowego dowodu w postaci zaświadczenia ze Starostwa Powiatowego w W. z dnia 19.12.2013r. zawierającego informacje o powierzchni gospodarstwa rolnego, ZUS dokonał w wyniku rozpatrzenia powyższego dowodu uwzględnił odwołującemu do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury tj. do 25 lat pracy – okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze 1 rok, 2 miesiące i 16 dni. Uznając jednak, że odwołujący w dalszym ciągu nie wykazał 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, decyzją z dnia 07.01.2014r. ponownie odmówił E. P. prawa do wcześniejszej emerytury. Od decyzji tej odwołujący nie składał odwołania.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie E. P. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż urodził się on 10.11.1953r. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczo okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Jak wynika z treści zaskarżonej decyzji, jak też odpowiedzi na odwołanie ZUS z przyczyn formalnych zakwestionował wszystkie przedłożone przez odwołującego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego zasadniczą kwestią wymagającą przesądzenia w przedmiotowej sprawie było rozstrzygnięcie, czy odwołujący w spornych okresach wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Podkreślić w tym miejscu należy, że dla oceny czy pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (vide wyrok SN z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10).

W celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego w spornych okresach Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych oraz dokumentów z akt emerytalnych.

Świadkowie J. S. i W. K., którzy pracowali z odwołującym w T.w O. Oddział w W. podali, że E. P. pracował tam jako mechanik samochodów ciężarowych. Pracę wykonywał wyłącznie w kanałach remontowych. Naprawiał T., J., K..

Świadkowie S. G. i K. Ł., którzy pracowali z odwołującym w (...) w O. zeznali, że E. P. pracował tam jako mechanik samochodowy przy samochodach ciężarowych. Świadkowie podkreślili przy tym, że była to praca cały czas w kanałach remontowych.

Podobnej treści zeznania złożyli S. M. i J. W., którzy pracowali w odwołującym w Jednostce Wojskowej w O.. Z ich zeznań wynika, że również w tym zakładzie pracy E. P. pracował jako mechanik i zajmował się w pełnym wymiarze czasu pracy naprawą samochodów w kanałach remontowych. Naprawiał samochody ciężarowe i terenowe, będące na wyposażeniu wojska. Były to głównie Z., S., G. i U..

Zeznania świadków w pełni korespondują z zeznaniami odwołującego E. P., który potwierdził w pełni zeznania świadków i podał, że we wszystkich trzech spornych okresach wykonywał tylko prace mechanika wyłącznie w kanałach remontowych. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, często w nadgodzinach. Dodał, że w czasie pracy w T. odbywał służbę wojskową, przy czym pomiędzy zatrudnieniem a służbą wojskową nie miał nawet jednego dnia przerwy. Dodał, że przed wojskiem, jak i po powrocie z wojska pracował w takim charakterze tj. jako mechanik w kanałach remontowych. W takim samym charakterze pracował w (...) w O.. Wówczas często pracował nawet po 14 godzin, bo samochody z (...) obsługiwały wagony, które trzeba było szybko rozładować, żeby nie płacić kar. Odwołujący podał, że prace mechanika w kanałach remontowych wykonywał również w Jednostce Wojskowej w O., w której pracuje do dnia dzisiejszego. Odwołujący wnioskował by do okresów pracy w szczególnych warunkach zaliczyć mu okres od dnia 22.08.1994r. do 30.06.1996r. wskazując, że po tej dacie zmieniono mu angaż na „mechanik maszyn i urządzeń”, choć w dalszym ciągu pracował jako mechanik w kanałach.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerść i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Świadkowie są osobami obcymi dla odwołującego. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania są spójne, konsekwentne, tworzą logiczną całość. Świadkowie pracowali razem z odwołującym w spornych okresach, zatem posiadali wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy.

Zeznania świadków korespondują też z dokumentami z akt osobowych.

Z akt osobowych odwołującego za okres jego pracy w (...) w O. (przejęte następnie przez (...)) wynika, że stanowisko pracy odwołującego było określane jako mechanik samochodowy (vide umowa o pracę, świadectwo pracy – akta osobowe).

Z akt osobowych za okres pracy odwołującego w Jednostce Wojskowej w O. wynika, że został on przyjęty na stanowisko mechanika pojazdów samochodowych w warsztacie samochodowym (...)(umowy o pracę k. 1 i 7, 10 akt osobowych). Z wyciągu z Rozkazu Dowódcy JW (vide k. 14) wynika, że począwszy od 01.07.1996r. stanowisko

pracy odwołującego było określane jako „mechanik maszyn i urządzeń”. W aktach osobowych znajduje się ponadto protokół z prac komisji powołanej w celu określenia czy w okresie od 22.08.1994r. do 30.06.1996r. odwołujący był zatrudniony w szczególnych warunkach, z którego wynika, że Komisja po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, zawniosowała o uznanie, że E. P. był zatrudniony w jednostce w warunkach szczególnych, ponieważ w tym okresie do jego obowiązków należało wykonywanie napraw pojazdów samochodowych wyłącznie w kanałach remontowych (vide protokół z prac komisji k. 57 akt osobowych).

Odnośnie okresu zatrudnienia odwołującego w T. w W. Sądowi udało się uzyskać jedynie karty płac z których wynika, że stanowisko pracy odwołującego określane było jako monter samochodowy.

Wprawdzie w dokumentach z akt osobowych i dokumentacji płacowej odwołującego ze spornych okresu stanowisko jego pracy określane było jako mechanik samochodowy, monter samochodowy, jednakże wskazać należy, że E. P. cały czas wykonywał ten sam rodzaj pracy tj. prace mechanika w kanałach remontowych, co wynika bezspornie z przeprowadzonych dowodów osobowych. Pokreślić należy, że pracodawcy za wszystkie trzy sporne okresy wystawili odwołującemu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które jedynie z przyczyn formalnych zostały zakwestionowane przez ZUS.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem i doktryną, nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj powierzonej pracy decyduje o zakwalifikowaniu pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze. Skoro pracodawcy w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach (dotkniętymi co prawda brakami formalnymi) potwierdzili, że odwołujący w spornych okresach zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów samochodowych, co potwierdza dokumentacja osobowa i dowody osobowe, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że sporne okresy pracy należy zaliczyć odwołującemu do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Reasumując powyższe Sąd doszedł do przekonania, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach należy zaliczyć E. P. okres od dnia 17.03.1973r. do 30.06.1982r. (tj. 9 lat, 3 miesiące i 15 dni), okres od 16.12.1985r. do 2.06.1992r. (tj. 6 lat, 5 miesięcy i 18 dni) oraz okres od 22.08.1994r. do 30.06.1996r. (tj. 1 rok, 10 ,miesiący i 10 dni), w których to okresach E. P. wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Stanowisko to jest wyszczególnione w wykazie A dziale XIV poz. 16 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd uznał za zasadne zaliczenie odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 25.04.1973r. do 02.04.1975r.(tj. okres 1 roku, 11 miesięcy i 8 dni) , gdyż przypadła ona w okresie pracy szczególnych w T. O. Oddział w W.. Jak wynika z ugruntowanego w tym zakresie orzecnictwa Sądu Najwyższego, okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do zatrudnienia (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z 25.02.2010r. , II UK 219/09). Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie argumentację przedstawioną w cyt. wyroku w pełni podziela i akceptuje, uznając, że czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie.

Reasumując powyższe Sąd uznał, że odwołujący w przedmiotowym postępowaniu wykazał staż pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 17 lat, 7 miesięcy i 13 dni.

E. P. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat, osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) i nie przystąpił do OFE (vide: dokumenty z akt emerytalnych).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w oparciu o art. 477¹⁴§2 kpc i przyznał E. P. prawo do emerytury począwszy od dnia 10.11.2013r. tj. od dnia, kiedy odwołujący ukończył 60 lat, dopiero bowiem na tę datę odwołujący spełnił ostatnią przesłankę warunkującą przyznanie mu prawa do tego świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury. ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami pozwalającymi na uznanie pracy odwołującego w spornym okresie jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przedstawione przez odwołującego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach dotknięte były brakami formalnymi. Dopiero na etapie postępowanie sądowego po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego odwołujący w sposób niewątpliwy wykazał, że zgromadził wymagany ustawą 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.